

Finansdepartementet
Finansmarknadsavdelningen - Bankenheten
Att: Malin Malmström
Jakobsgatan 24
103 33 Stockholm
To: fi.remissvar@regeringskansliet.se
CC: fi.fma.b@regeringskansliet.se

Stockholm, 10 februari 2020

Ang:

Promemoria om stärkt konsumentskydd på inlåningsmarknaden, daterat 2019-11-12, Fi2019/03768/B

4spar AB, organisationsnummer 556862-8563 ("vi" eller "4spar"), har mottagit ovannämnda promemoria (*Stärkt konsumentskydd på inlåningsmarknaden*) ("Promemorian") från det Svenska Finansdepartementet daterat 2019-11-12, med en begäran om att inge kommentarer om förslagen eller innehållet i Promemorian ("Begäran").

Med anledning av denna Begäran har vi i detalj granskat Promemorian och vill uttrycka vår uppfattning om de synpunkter och resonemang som finns i den. Vi har strukturerat vårt brev efter de ämnesområden som förekommer i Promemorian, med *kursiverad* text för alla citat ur den och med våra kommentarer under varje påstående:

1. Svårigheter att förstå skillnaden mellan inlåning hos kreditinstitut och inlåningsföretag

Enligt Finansinspektionen är det svårt för insättare - i synnerhet konsumenter - att kunna bedöma riskerna för att deras insättningar går förlorade om ett inlåningsföretag hamnar i ekonomiska problem och till exempel går i konkurs. Finansinspektionen tror att insättarna uppfattar det som att det faktum att ett inlåningsföretag är registrerat hos Finansinspektionen innebär att de lyder under samma villkor som ett kreditinstitut.

4spar: Vi är införstådda med att det är viktigt att bringa klarhet kring detta. Vi informerar samtliga nya och befintliga kunder om att ett sparande hos oss inte omfattas av insättningsgarantin. Vi är positiva till att göra detta tydligare för konsumenter, till exempel genom en obligatorisk kryssruta som ett extra steg i kundresan och ytterligare informationsmaterial som ger en förklaring till vad som sker med de insatta medlen om verksamheten skulle drabbas av problem.

2. Kriminella ändamål utomlands

Enligt Finansinspektionen verkar det som att reglerna kringgås på ett antal olika sätt, t.ex. genom att man använder svenska bolag för kriminella ändamål utomlands – framförallt för investeringsbedrägerier.

4spar: Vår verksamhet är öppen för insyn, och som en del av 4finance Group följer vi gällande lagar inom de jurisdiktionsområden där vi är verksamma. Vi är beredda att lämna mer information till Finansinspektionen och insättarna om vår investeringsstrategi och vår allmänna verksamhet. 4finance Group är en delvis offentlig aktör med flera offentligt noterade obligationer vilket ställer krav på stor öppenhet från vår sida. Vi kan lämna detaljerad information om de investeringar som görs av insatta medel så att insättarna får en klar och tydlig bild av hur medlen används.

3. Två insättningsalternativ i Sverige

Idag ger marknaden insättarna möjlighet att välja mellan att göra sina insättningar hos kreditinstitut eller hos inlåningsföretag.

4spar: Inlåningsföretagen erbjuder betydligt högre räntesatser än kreditinstitut och genom att vi tillämpar ett max belopp (50 000 kr) för hur mycket en enskild kund får spara är risken väl balanserad.

4. Olika villkor för tillsyn

Inlåningsföretagen är inte föremål för samma regelbundna tillsyn från Finansinspektionen som kreditinstituten är. Finansinspektionen ska årligen kontrollera att inlåningsföretagen uppfyller kraven på eget kapital och organisation och vidtar åtgärder mot bolag som inte uppfyller kraven (paragraf 14–20 i Lag om inlåningsverksamhet). I jämförelse med den löpande tillsyn som görs av kreditinstituten är kontrollen över inlåningsföretagen dock begränsad.

4spar: Inlåningsföretagen har bara en verksamhet: inlåning, en verksamhet med full insyn där insättningsbeloppen är begränsade. Därför bör kontrollerna vara mindre omfattande än för kreditinstituten som har en bredare verksamhet med både inlåning och utlåning av pengar till samhället och utan några begränsningar av insättningsbeloppen. Vi lämnar alltid begärd information till Finansinspektionen och är beredda att göra det på mer regelbunden basis.

5. Stor risk att inlåningsföretagen inte fullgör sina skyldigheter

Kreditinstituten och inlåningsföretagen verkar under olikartade villkor. De höga krav som ställs på kreditinstituten när det gäller eget kapital och organisation och den regelbundna tillsynen minskar risken att ett sådant institut hamnar i ekonomiska svårigheter och t.ex. försätts i konkurs. Inlåningsföretagen är inte utsatta för motsvarande krav eller tillsyn och risken att ett sådant bolag hamnar i ekonomiska svårigheter kan därför anses vara större än för ett kreditinstitut.

4spar: Vår uppfattning är att minskad administrativ arbetsbörda och begränsning av insättningsbelopp per person gör att mindre aktörer kan hitta en marknadsnisch och lämna högre ränta till insättarna. Dessutom kan insättaren ta ut sina pengar när som helst och i sådant fall återfå sin insats men utan att då få någon vinst. Risken begränsas av att kunderna endast får sätta in ett begränsat belopp. Eftersom insättningsstaket är oförändrat sedan införandet av modellen

med insättningsföretag, kan det argumenteras att kunderna över tid utsatts för mindre risker och erbjudits mindre möjligheter.

6. Insättningsgarantin

Lagen om insättningsgaranti är en viktig del av konsumentskyddet på marknaden och innebär att insatta belopp hos kreditinstitut är garanterade med ett belopp på 950 000 kr per insättare och institut, om ett institut drabbas av ekonomiska problem, t.ex. försätts i konkurs (paragraf 4 och 8 i lagen om insättningsgaranti).

4spar: Med en insättningsgräns på 50 000 kr per person är fördelarna med den statligt garanterade insättningsgarantin diskutabla. Insättaren löper risk att förlora pengarna men har en större avkastning än när det gäller alternativet med insättningsgaranti. Insättningstaket ger en balans mellan säkra insättningar och en hög avkastning som man dessutom får omedelbar tillgång till. Vi är positiva till att stödja privata försäkringsprogram där de inlånade pengarna försäkras på samma sätt som andra typer av risker i vanliga försäkringsbolag. Dessutom kan en del av insättningsföretagets tillgångar pantsättas för att på så sätt garantera insättningarna till ett värde på upp till 50 000 kr. Information om ett sådant försäkringsskydd kan publiceras och delges insättarna på vår webbsida.

7. Internationell kritik

Internationella valutafonden har uppmanat Sverige att upphäva lagen om inlåningsverksamhet (se t.ex. Sweden: Financial Sector Assessment Program - Technical Note - Banking Regulation and Supervision [2017] sid. 84). Bakgrunden till denna kritik är det faktum att ett system som innebär att bolag som inte lyder under samma villkor som kreditinstituten utsätts för risker och undergräver förtroendet för insättningsmarknadens och insättningsgarantis funktioner.

4spar: Vi betraktar inte inlåningsföretagen och kreditinstituten som aktörer på en och samma marknad. Små oförsäkrade insättningsbelopp möjliggör för svenska kunder att få högre vinster utan risk att förlora fast egendom eller pensionspengar. Förtroendet för inlåningsmarknaden löper enligt många mening större risk på grund av negativ avkastning än någon annan enskild faktor. När Finansinspektionen tidigare gav godkännande för inlåningsföretag var detta ett övervägt och väl balanserat beslut som gav välinformerade sparare möjlighet att få en god avkastning på ett mindre sparande med en högre riskprofil.

8. Kort övergångsperiod

Företag som var registrerade enligt lagen om inlåningsverksamhet innan ikraftträdandet ska få fortsätta bedriva verksamhet till i slutet av år 2020.

4spar: Vi har kunder med långsiktigt sparande, upp till 3 år och det skulle vara att beröva dessa kunder sina vinster om verksamheten skulle tvingas upphöra i slutet av året. En del sparkunder kan komma att begära ersättning för utebliven vinst vid tidigare lagd återbetalning och inlåningsföretagen kan drabbas av ytterligare förluster på grund av myndigheternas åtgärder. Om alla tidigare anförda punkter ignoreras av Finansinspektionen, behöver vi en längre övergångsperiod så att vi kan genomföra avtalade räntebetalningar till våra kunder som har valt ett långsiktigt sparalternativ. Vi vill uppfylla våra utfästelser när det gäller insättningar på lång sikt.

9. Ekonomiska samhällliga effekter

Förslagen kommer inte att ge några samhällliga ekonomiska effekter

4spar: Mindre grupper av privata sparare i Sverige kommer att drabbas betydligt vid en avveckling av inlåningsföretagen. Om detta blir verklighet kommer den genomsnittlige privatspararen lämnas med alternativen att antingen sätta in sina pengar till mycket låg, eller ingen avkastning hos kreditinstituten, eller alternativt investera i oreglerade lån mellan privatpersoner (Peer-to-peer-utlåning). Peer-to-peer-utlåning är inte reglerat i lag och vid en eventuell avveckling av inlåningsföretagen kommer svenska kunder att bli utsatta för mycket större risker i form av privatlån utan begränsningar där riskerna att förlora pengarna är mycket högre. Genom att införa en ökad insyn löser man dessa problem bättre än genom att ta bort en valmöjlighet från insättningsmarknaden.

Det är vår förhoppning att våra synpunkter kommer att övervägas på ett sätt som är till fördel för våra kunder och det svenska samhället.

Med vänlig hälsning

Ola Carlman, VD 4sparAB.